

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҲУКУМАТИ БИЛАН САУДИЯ АРАБИСТОНИ
ПОДШОҲЛИГИ ҲУКУМАТИ ЎРТАСИДА
БИТИМ
ИНВЕСТИЦИЯЛАРНИ РАҒБАТЛАНТИРИШ ВА ЎЗАРО ҲИМОЯ ҚИЛИШ
ТЎҒРИСИДА

2011 йил 6 июнь, Тошкент

 LexUZ шарҳи

Мазкур Битим Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2012 йил 6 июлдаги ПҚ-1784-сонли «Халқаро шартномани тасдиқлаш тўғрисида»ги қарори билан тасдиқланган.

(2014 йил 24 январдан кучга кирган)

Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати ва Саудия Арабистони Подшоҳлиги Ҳукумати, кейинги ўринларда «Аҳдлашувчи Томонлар» деб аталувчилар,

Савдо, иқтисод, инвестициялар, техника, маданият, спорт ва ёшлар ишлари соҳаларида ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги **Битимга** асосланиб,

икки давлат ўртасидаги иқтисодий ҳамкорликни ривожлантиришни истаб,

бир давлат инвесторларининг бошқа давлат ҳудудида амалга оширган инвестициялари учун қулай шароитлар яратишга интилиб,

инвестицияларни рағбатлантириш ва ўзаро ҳимоя қилиш хусусий тадбиркорлик ташаббусининг унумли бўлишига ва Аҳдлашувчи Томонларнинг фаровонлигини оширишга ёрдам беришини эътироф этиб,

қуйидагилар тўғрисида келишиб олдилар:

1-модда
Таърифлар

Ушбу Битим мақсадлари учун:

1. «Инвестиция» атамаси бир Аҳдлашувчи Томон инвесторларининг бошқа Аҳдлашувчи Томон ҳудудида унинг қонунчилиги ва қоидаларига мувофиқ инвестициялар шаклида амалга оширилган активларининг ҳар қандай турини ва, хусусан, қуйидагиларни ўз ичига олади, лекин мустасно қилмайди:

а) кўчар ва кўчмас мулк, шунингдек уларга нисбатан қўлланиладиган гаров, лизинг, ушлаб қолиш ҳуқуқи, узфрукт каби ҳар қандай бошқа мулкий ҳуқуқлар ва бошқа ҳуқуқлар;

б) компанияларнинг акциялари, облигациялари ва қарз мажбуриятлари ҳамда уларнинг мулкида иштирок этишининг ҳар қандай бошқа ҳуқуқлари ва шакллари, шунингдек, Аҳдлашувчи Томонларнинг ёки уларнинг инвесторларининг ҳар бирининг суғурта тўловлари;

в) гаровлар ёки инвестициялар билан боғлиқ иқтисодий қийматга эга бошқа талаблар каби пул талаблари;

г) интеллектуал мулк ҳуқуқи, хусусан, лекин мустасносиз муаллифлик ҳуқуқи, товар белгилари, патентлар, фойдали моделлар, ноу-хау, товар белгиси, савдо ва саноат сирлари, фирма номлари, гудвилл;

д) Аҳдлашувчи Томонларнинг мулкий қонунчилигига мувофиқ табиат бойликларини қидириб топиш, казиб олиш ёки эксплуатация қилиш учун қонунга асосан ёки контракт бўйича тақдим этилган ҳар қандай ҳуқуқ ёки лицензиялар, рухсатлар ёки концессиялар.

Бойликларнинг инвестиция ёки реинвестиция қилинган шаклининг ҳар қандай ўзгариши, агар бундай ўзгариш ҳудудида инвестициялар амалга ошириладиган

Аҳдлашувчи Томоннинг мулкӣ қонунчилигига зид бўлмаса, бу бойликларнинг инвестициялар деб таърифланишини ўзгартирмаслиги керак.

2. «Даромадлар» атамаси инвестициялар натижасида олинган суммаларни ва нафақат уларни балки, фойда, дивидендлар, роялти, капитал кўпайишидан олинган даромад, ёки ҳар қандай бошқа гонорар ёки тўловларни ўз ичига оладиган суммаларни англатади.

3. «Инвестор» атамаси қуйидагиларни англатади:

а) Ўзбекистон Республикасига нисбатан:

i) Ўзбекистон Республикаси фуқароси бўлган ва Ўзбекистон Республикаси миллий қонунчилигига мувофиқ бошқа Аҳдлашувчи Томон давлати ҳудудида инвестицияларни амалга ошириш учун қонуний ваколатга эга бўлган жисмоний шахс;

ii) Ўзбекистон Республикаси миллий қонунчилигига мувофиқ ташкил бўлган ва Ўзбекистон Республикаси миллий қонунчилигига мувофиқ бошқа Аҳдлашувчи Томон давлати ҳудудида инвестицияларни амалга ошириш учун қонуний ваколатга эга бўлган юридик шахс;

iii) Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати ва унинг ваколатли органи;

б) Саудия Арабистони Подшоҳлигига нисбатан:

i) Саудия Арабистони Подшоҳлигининг амалдаги қонунчилигига мувофиқ Саудия Арабистони фуқаролигига эга бўлган жисмоний шахс;

ii) Саудия Арабистони Подшоҳлигининг қонунчилигига мувофиқ ташкил бўлган ва унинг ҳудудида ўзининг корпорациялар, корxonалар, кооперативлар, компаниялар, ширкатлар, офислар, муассасалар, жамғармалар, ташкилотлар, тадбиркорлар уюшмалари каби бош офисига эга бўлган юридик шахслар ва масъулияти чекланган ёки чекланмаганидан қатъий назар бошқа юридик шахслар;

iii) Саудия Арабистони Подшоҳлиги Ҳукумати ва унинг молия институтлари ҳамда Саудия Арабистони Валюта Агентлиги, ижтимоий жамғармалар каби ваколатли органлар ва Саудия Арабистонида фаолият кўрсатаётган бошқа ҳукумат муассасалари.

4. «Худуд» атамаси Аҳдлашувчи Томонларнинг ҳар бирига нисбатан, Аҳдлашувчи Томоннинг давлат ҳудудини англатади, бунга ер, самовий худуд, ички сувлар, худудий денгиз ва шунингдек Аҳдлашувчи Томоннинг миллий қонунчилиги ва халқаро ҳуқуқ нормаларига мувофиқ давлат ўзининг суверен ҳуқуқлари ва юрисдикциясини амалга ошириши мумкин бўлган худудий денгиз ортидаги ҳар қандай худуд киради.

2-модда

Инвестицияларни рағбатлантириш ва ҳимоя қилиш

1. Ҳар бир Аҳдлашувчи Томон ўзининг миллий қонунчилигига мувофиқ ўз ҳудудида бошқа Аҳдлашувчи Томон инвесторлари амалга оширган инвестицияларни рағбатлантириши ва уларга рухсат бериши лозим. Шу билан бирга ҳар қандай ҳолатда ҳам инвестициялар адолатли ва тенг ҳуқуқли режим билан таъминланади.

2. Бир Аҳдлашувчи Томон инвесторларининг инвестициялари бошқа Аҳдлашувчи Томон ҳудудида тўла ҳимоя ва хавфсизлик билан таъминланади. Аҳдлашувчи Томонларнинг ҳеч бири ўз ҳудудида бошқа Аҳдлашувчи Томон инвесторларининг инвестицияларини бошқариш, эгалик қилиш, фойдаланиш, олиб бориш ёки жойлаштиришга нисбатан асоссиз ёки камситувчи чоралар қўлламамаслиги керак.

3-модда

Инвестициялар режими

1. Аҳдлашувчи Томонлардан ҳар бири ўз ҳудудида бошқа Аҳдлашувчи Томон инвесторлари амалга оширган инвестицияларга ва улардан олинган даромадларга ҳар

қандай учинчи давлат инвесторларининг инвестициялари ва улардан олинган даромадларга яратиб берадиган қулай режимдан кам бўлмаган режим яратиб бериши лозим.

2. Миллий қонунчилигига мувофиқ, Аҳдлашувчи Томонлардан ҳар бири ўз ҳудудида бошқа Аҳдлашувчи Томон инвесторлари амалга оширган инвестицияларга ва улардан олинган даромадларга ўз инвесторларининг инвестициялари ва улардан олинган даромадларга яратиб берадиган қулай режимдан кам бўлмаган режим яратиб беради.

3. Ҳар бир Аҳдлашувчи Томон ўзининг ҳудудида бошқа Аҳдлашувчи Томон инвесторларига инвестицияларни бошқариш, эгалик қилиш, фойдаланиш, олиб бориш ёки жойлаштириш ёки ўтказиш ва компенсацияга ўхшаш инвестицияларни ҳуқуқ билан таъминлаш усуллари борасида, ва шунга ўхшаш режимлардан қайси бири қулайроқ эканлигидан келиб чиққан ҳолда ўзининг инвесторлари ёки учинчи давлат инвесторларининг инвестицияларига яратган режимдан кам бўлмаган режимни яратиши лозим.

4. Бироқ ушбу модда қоидалари Аҳдлашувчи Томонлардан бирини бошқа Аҳдлашувчи Томон инвесторларига ҳар қандай учинчи давлат инвесторларига берилган афзалликлар ва имтиёзларни татбиқ этишига мажбур қилади деб талқин қилинмаслиги керак, чунки бундай афзаллик ва имтиёзлар:

а) ҳар қандай божхона иттифоқи, иқтисодий иттифоқ, эркин савдо зонаси, валюта иттифоқи, умумий бозор ёки минтақавий иқтисодий ҳамкорликнинг бошқа шаклида ёки Аҳдлашувчи Томонлардан бири иштирок этган шу каби халқаро битимда иштирок этиши муносабат билан учинчи давлат инвесторларига берилади;

б) ушбу модда қоидалари солиққа тортишга татбиқ қилинмаслиги керак.

4-модда

Экспроприация

Бир Аҳдлашувчи Томон инвесторларининг бошқа Аҳдлашувчи Томон ҳудудида амалга оширган инвестицияларига нисбатан экспроприация қилиш, давлат тасарруфига ўтказиш ёки моҳияти шундай экспроприация қилиш ёки давлат тасарруфига ўтказиш сингари бошқа чоралар қўлланилмайди, мазкур Аҳдлашувчи Томоннинг жамоат манфаатлари йўлида миллий қонунчиликка асосан камситмайдиган тарзда қўлланиладиган ва тезкор, етарли ҳамда самарали бўлган компенсацияларни кафолатлаш билан биргаликда амалга ошириладиган чоралар бундан мустасно.

Бундай компенсация тўловлари инвестицияларни экспроприация қилиш, давлат тасарруфига ўтказиш ва шу каби чоралар тўғрисидаги қарор барчага маълум қилинган вақтгача бўлган қиймат билан бир хил бўлиши лозим.

Компенсация маблағи, унинг тўланишига қадар белгиланган бозор даромади нархларига мувофиқ бўлади ва инвесторга ҳеч қандай кечиктиришларсиз тўланиши ва эркин ўтказилиши лозим.

Компенсация тўлови экспроприация, давлат тасарруфига ўтказиш ёки шунга ўхшаш чораларни қўллаш вақтида ёки ундан олдин Аҳдлашувчи Томонларнинг миллий қонунчилигига мувофиқ амалга оширилади.

Бундай экспроприация, давлат тасарруфига ўтказиш ёки шунга ўхшаш чоралар ва компенсация қийматининг қонунийлигини белгилаш қонунчиликнинг тегишли тартиблари билан амалга оширилади.

5-модда

Зарарларни қоплаш

Аҳдлашувчи Томонлардан бирининг бошқа Аҳдлашувчи Томон ҳудудида рўй берган уруш ёки бошқа қуролли тўқнашув, инқилоб, фавқулодда ҳолатлар, исён ва шу каби воқеалар оқибатида инвестициялари зарар кўрган инвесторлар учун бошқа Аҳдлашувчи Томон ўз инвесторлари ёки ҳар қандай учинчи давлат инвестициялари учун яратилган режимдан кам бўлмаган қулай режимни яратади. Бунда тўловлар эркин ўтказилиши шарт.

6-модда **Суброгация**

Агар бир Аҳдлашувчи Томон ёки у тайинлаган орган иккинчи Аҳдлашувчи Томон ҳудудида инвестицияга тааллуқли қафолат шартлари бўйича тўловни амалга ошираётган бўлса, бунда иккинчи Аҳдлашувчи Томон бошқа Аҳдлашувчи Томонга нисбатан амалга оширилаётган инвесторларнинг ва уларнинг шўъба корхоналарининг ҳуқуқларини бошқа инвесторларга нисбатан биринчи Аҳдлашувчи Томон ёки унинг ваколатли органлари томонидан қўлланилган ҳажмда тан олиши лозим.

7-модда **Тўловларни ўтказиш**

1. Ҳар бир Аҳдлашувчи Томон иккинчи Аҳдлашувчи Томон инвесторларига, тегишли солиқлар ва тўловлар тўлангандан сўнг, ушбу Аҳдлашувчи Томон ҳудудидаги инвестициялар билан боғлиқ бўлган тўловларнинг эркин ўтказилишини таъминлайдилар ва улар, хусусан, куйидагиларни ўз ичига олади, лекин мустасно қилмай:

а) инвестицияни бошқариш, сақлаш ва кўпайтириш учун мўлжалланган асосий ва ҳар қандай қўшимча сармоя;

б) даромадлар;

в) қарзларни қоплашга оид бўлган маблағлар;

г) инвестицияни тўла ёки қисман тугатилишидан ёки сотилишидан тушган тушумлар;

д) ушбу Битимнинг моддаларидан келиб чиққан ҳолда тўланадиган тўловлар ва ушбу Битим доирасида вужудга келган ҳар қандай инвестициявий низолабга оид тўловлар;

ж) бир Аҳдлашувчи Томон ҳудудида инвестициялар муносабати билан рухсат берилган бошқа Аҳдлашувчи Томон инвесторлари оладиган иш ҳақи ва бошқа кўринишдаги мукофотлар.

2. Ушбу Битимда қайд этилган пул ўтказишлар пул ўтказиш учун инвестор тарафидан ариза берилган санада қўлланилаётган алмаштириш курси бўйича, кечиктиришларсиз амалга оширилади.

3. Бозор курси мавжуд бўлмаганда, юқорида кўрсатилган курс ушбу курс — қарз олиш махсус ҳуқуқларига конвертация қилиш учун Халқаро Валюта Жамғармаси томонидан татбиқ этиладиган курсга мувофиқ бўлиши керак.

8-модда **Бошқа қоидаларни қўллаш**

Агар икки Аҳдлашувчи Томон аъзо ҳисобланган ёки келажакда ҳисобланадиган халқаро битимнинг қоидалари ёки ҳозирда мавжуд бўлган қонунчилик ёхуд келажакда Аҳдлашувчи Томонларнинг ушбу Битимга қўшимча тарзда белгиланадиган умумий ва махсус қоидалари, бошқа Аҳдлашувчи Томон инвесторлари амалга оширган инвестициялар учун ушбу Битимда кўрсатилган режимдан қулайроқ режимни яратиб бериш ҳуқуқини берса, шундай нормаларнинг қулайроғи қўлланилади.

9-модда **Битимнинг қўлланиш доираси**

Мазкур Битим унинг кучга киришидан олдин мавжуд бўлган бир Аҳдлашувчи Томон ҳудудида иккинчи Аҳдлашувчи Томон инвесторлари томонидан, ушбу Аҳдлашувчи Томоннинг миллий қонунчилигига мувофиқ ҳолда амалга оширилган инвестицияларига нисбатан қўлланилади, аммо у мазкур Битим кучга киришидан олдин юзага келган низоларга нисбатан қўлланилмайди.

10-модда

Аҳдлашувчи Томонлар ўртасидаги низоларни ҳал қилиш

1. Аҳдлашувчи Томонлар ўртасида мазкур Битимни талқин қилиш ёки қўллаш бўйича низолар имкон қадар дўстона йўл билан Аҳдлашувчи Томонларнинг дипломатик каналлари орқали ҳал этилади.

2. Агар низо олти ой мобайнида ҳал этилмаса, у Аҳдлашувчи Томонлардан бирининг талаби асосида арбитраж судига тақдим этилади.

3. Мазкур арбитраж суди «Ad-hoc» тарзда қуйидагича ташкил этилади:

ҳар бир Аҳдлашувчи Томон биттадан аъзо тайинлайди ва шу икки аъзолар, Аҳдлашувчи Томонлар арбитраж суди Раиси вазифасига тайинланадиган учинчи давлат вакили ҳақида келишиб олишлари керак. Бир Аҳдлашувчи Томон низони судга бериш мақсадини бошқа Аҳдлашувчи Томонга маълум қилган кундан бошлаб аъзолар икки ой ва Раис уч ой давомида тайинланишлари керак.

4. Агар 3-бандда кўрсатилган муддатларга амал қилинмаган бўлса, ҳар бир Аҳдлашувчи Томон, бошқа келишув бўлмаса, зарур бўлган тайинловларни амалга ошириш учун Халқаро Суд Президентини таклиф қилиши мумкин. Агар Халқаро Суд Президенти Аҳдлашувчи Томонлардан бирининг фуқароси бўлса ёки шу вазифани бошқа сабабларга кўра бажара олмаса, зарур бўлган тайинловларни амалга ошириш учун Халқаро Суд Президентининг ўринбосари таклиф қилинади. Агар Халқаро Суд Президентининг ўринбосари Аҳдлашувчи Томонлардан бирининг фуқароси бўлса ёки у ҳам шу вазифани бошқа сабабларга кўра бажара олмаса, зарур бўлган тайинловларни амалга ошириш учун, ҳеч бир Аҳдлашувчи Томоннинг фуқароси бўлмаган ва Халқаро Судда эгаллаб турган лавозимига кўра кейинги юқори ўринда турувчи аъзоси таклиф қилинади.

5. Арбитраж суди ўз қарорларини кўпчилик овоз билан қабул қилади. Бундай қарор ҳар иккала Аҳдлашувчи Томонлар учун қатъий ва мажбурий бўлиши керак.

6. Ҳар бир Аҳдлашувчи Томон ўз аъзоси ва арбитраж жараёнидаги иштироки билан боғлиқ харажатларни ўзи қоплайди. Арбитраж Судининг Раиси учун сарфланадиган ва бошқа харажатларни Аҳдлашувчи Томонлар тенг тарзда қоплайдилар. Арбитраж суди ўз ихтиёри билан суд харажатлари бўйича бошқача қарор қабул қилиши мумкин. Қолган барча ҳолларда, арбитраж суди иш фаолияти тартибини ўзи белгилайди.

11-модда

Аҳдлашувчи Томон ва инвестор ўртасида низоларни ҳал қилиш

1. Бир Аҳдлашувчи Томон билан мазкур Аҳдлашувчи Томон ҳудудида бошқа Аҳдлашувчи Томон инвестори томонидан амалга оширилган инвестиция билан боғлиқ низолар имкон қадар дўстона йўл билан ҳал этилади.

2. Агар низо мазкур модданинг 1-бандида кўрсатилган йўл билан ҳал этиш тўғрисида ёзма хабарнома юборилган санадан бошлаб олти ой мобайнида ҳал этилмаса, томонлардан бири низони кўриб чиқиш учун қуйидагиларга юбориши мумкин:

а) ҳудудида инвестиция амалга оширилган Аҳдлашувчи Томоннинг ваколатли судига; ёки

б) 1965 йил 18 мартдан Вашингтонда имзолаш учун очик бўлган «Давлатлар ва чет эллик шахслар ўртасидаги инвестициявий низоларни ҳал этиш тартиби тўғрисида»ги Конвенциянинг тегишли қоидаларига мувофиқ Инвестициявий низоларни ҳал этувчи халқаро марказга;

в) Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Халқаро савдо ҳуқуқи бўйича комиссияси арбитражи (ЮНСИТРАЛ) қоидаларига риоя қилган ҳолда «ad hoc» арбитраж трибуналига.

3. Агар низо арбитраж судига тақдим этилган бўлса, мазкур суднинг қарори мажбурий ҳисобланади ва бу қарор юзасидан томонлар апелляция бериш ёки юқоридаги конвенцияларда кўрсатилган суд ҳимоя воситаларидан фойдаланиш ҳуқуқига эга бўлмайдилар. Арбитраж суди қарори Аҳдлашувчи Томонларнинг миллий қонунчилигидан келиб чиққан ҳолда мажбурий ижро этилади. Агар низо мазкур модданинг 2-бандга биноан Аҳдлашувчи Томоннинг ваколатли судига тақдим этилган бўлса, инвестор бир вақтнинг ўзида халқаро арбитражга низони тақдим этиш ҳуқуқига эга бўлмайди.

12-модда

Битимнинг амал қилиши

Ушбу Битим қоидалари Аҳдлашувчи Томонлар давлатлари ўртасида дипломатик ёки консуллик муносабатлари мавжудлиги ёки мавжуд эмаслигидан қатъий назар амал қилади.

13-модда

Маслаҳатлашувлар

Аҳдлашувчи Томонлардан бирининг илтимосига кўра ушбу Битимни талқин қилиш ва уни қўллаш билан боғлиқ масалалар юзасидан, олдиндан дипломатик каналлар орқали жойи ва вақтини келишган ҳолда, маслаҳатлашувлар ўтказилади.

14-модда

Ўзгартиш ва қўшимчалар

Ушбу Битимга Аҳдлашувчи Томонларнинг ёзма розилиklarига асосан Битимнинг 15-моддасида кўрсатилган қоидаларга мувофиқ кучга кирадиган ўзгартиш ва қўшимчалар киритилиши мумкин.

15-модда

Битимнинг кучга кириши ва амал қилиш муддати

1. Мазкур Битим унинг кучга кириши учун зарур бўлган давлат ички процедураларининг бажарилгани тўғрисидаги сўнгги ёзма хабарнома дипломатик каналлар орқали олинган кундан бошлаб 30 (ўттизинчи) куни кучга киради.

2. Ушбу Битим дастлабки 10 (ўн) йил давомида амал қилади ва кейинги шундай муддатларга узайтирилади. Ҳар қандай Аҳдлашувчи Томон ушбу Битимнинг амал қилишини тўхтатиш нияти тўғрисида дастлабки 10 (ўн) йиллик муддат тугашидан 12 (ўн икки) ой олдин ёзма хабарнома юбориб уни бекор қилиши мумкин.

3. Мазкур Битимни бекор қилиш ҳақидаги хабарнома кучга киришга қадар амалга оширилган инвестицияларга нисбатан ушбу Битим қоидалари Битим бекор қилингандан кейинги 10 (ўн) йил муддатга амал қилади.

Юқоридагиларни тасдиқлаб, тегишли ваколатга эга шахслар ушбу Битимни имзоладилар.

Ушбу Битим Тошкент шаҳрида 2011 йил 6 июнда, икки асл нусхада ҳар бири ўзбек, араб ва инглиз тилларида имзоланди. Бунда барча матнлар бир хил кучга эга. Талқин этишда келишмовчиликлар юзага келганда, инглиз тилидаги матн устувор ҳисобланади.

(имзолар)